

Kedves Órák

SZÉPIRODALMI, GAZDASÁGI ÉS ISMERETTERJESZTŐ
KÉPES HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,
VII. ker., Károly-körút 9. szám.

Ide intézendők az előfizetések, legcélszerűbben posta-
utalvánnyal, levelek, reklamációk stb.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

FARAGÓ SIMON.

Előfizetési árak

a regénymelléklettel együtt:

Egész évre **12 korona.** Félévre **6 korona.**

Negyedévre **3 korona.**

REGÉNY.

(4. folytatás.)

Mikor a lelkek szövetkeznek...

Írta: Lauka Gusztáv.

TERÉZ elragadóan szép, kissé lassu, nehézkes terem-
tés volt, vakitón szép, hamvas arcbőrrel, sze-
relmi megfigyelésre valló, kiálló nagy
szemekkel és hegyes, hófehér fogak-
kal. Mikor még bábuval játszott, aki figyelem-
mel kísérte, már észrevehette, hogy nagyobb
örömet talál a legénybábuk öltöztetésében
és frizirozásában, míg a leánybábukat csak-
hamar meguntta és rendesen odaajándékozta
valamelyik leánybarátnőjének. Már mint kis
leány is szerette az ékszereket és az illatot,
a pompás szöveteket, a selyemharisnyákat
és a legfinomabb bőrből készült cipőcskéket.
De már gyermekkorra óta annyira hívó és val-
lásos volt, hogy egyetlen ünnepnapon sem
mulasztotta el az egyházba menni és ott buzgón
imádkozni, amiért — példás családi élet
mellett növekedvén föl, — saját lelkébe semmi
tisztátalan érzés nem vegyült. Természetének
nyilvánításában azonban észrevehető volt,
hogy a változatosságot szerette.

Alfonz tehát ha nem vehette is biztosra,
hogy ha neki szerelmét bevallotta, ez annyit
jelent, hogy csak nem várt események közbe-
jöttével fogja ígértét be nem váltani és kezé-
vel szívét is neki ajándékozta.

Sándor, szerb király.

Juliska szépség tekintetében nagyon is különbözött
Teréztől. Magas, sugár, de azért gömbölyű testalkatával
a bárónővel egyformán öltözött, bármely
társaságban biztosan nagyobb hatást gyako-
rolt volna és ha társalgási modora és olykor
naiv nyilatkozatai el nem árulják, hogy a nép
közül való, a szépségével versenyben Terézt
biztosan legyőzte volna. Gesztenyeszínű, buján
nőtt hajfürtei a nőknél ritkán található fehér,
magas homloka, égszínben játszó, ragyogó
szemei, junói nyaka, Aphrodite-keble, picziny
lábai és kezei mindenkiben azt a hitet kel-
tették volna, ha születését nem ismerik, hogy
valami herezegi vagy grófi családnak az
ivadéka. Maguk a falusi parasztleányok, akik
inkább a pirospozsgás leányoknak hódolnak,
ha maguk részére lebilincselhetik, a legboldo-
gabbaknak tartották volna magukat, de Juliska
aminő nyájas és szives volt mindenki irányá-
ban, éppen olyan tartózkodóvá lett, amint
valaki szivbeli érzelmekről kezdett vele tár-
salogni. Arról az egész faluban mindenki
meg volt győződve, hogy Juliska akként még
senki előtt sem nyilatkozott, hogy szavaiból
viszontszeretetet vagy ragaszkodást lehetett
volna kimagyarázni. Mióta a fiatal grótot a

táncmulatságon látta és megfigyelte, olyasmit érzett szívében, ami eddigelé egészen ismeretlen volt előtte.

Meglehet, hogy ő is már számot vetett azzal, hogy legjobb volna a fiatal grófot lehetőleg kerülni és végképpen elfeledni, de ha ébren e tanácsot elfogadta volna is, mégis voltak olykor meg nem szüntethető érzelmei miatt nyugtalan álmai. Azt ő nagyon tudta, hogy ezek a zavarosan kedves álmok sohasem fognak valósulni, de ő azoktól még sem volt képes egészen megszabadulni.

Miután a fiatal gróf ígéretéhez mérten még fél-évnél tovább várhatott a Terézzel való egyesüléssel, a napok nagyobb részét vagy a gazdaságban való körületekintéssel töltötte, vagy jól betanított angol vizslájával vadászgatott, vagy pedig egyik vagy másik közelebb lakó barátjához átlovagolt.

A pünkösdi ünnepet, amint már régen meg kellett volna tennie, sógoránál és leánytestvérénél töltötte. Az biztató hatással volt jövőjére nézve, hogy azok az öreg gróf által kielégítő évi jövedékkel lévén ellátva, sokak által megirigyelhető meglegedésben és nyugalomban éltek. Mindketten meglehetősen egészségnek örvendvén, mindegyiknek csak az okozhatott fájdalmat és bánatot, ha egyik vagy másik előbb vagy utóbb özvegyet lesz kénytelen visszahagyni.

Magtalanok lévén, ezen állapotuk se a grófnak, se fiának szomorúságot vagy aggodalmat nem okozott. A kapitány most már meglehetősen megöregedett, se a családi névnek, se a név ősi birtokosainak vajmi csekély dicsőséget nem hozhatott. S ha a kapitány előbb hal meg, az atyját igazán szerető jó leány mindig szívesen látott társa lesz az öreg grófnak vagy testvérének, ha pedig leánya talál előbb meghalni, az öreg gróf nemes szívével már az esküvőn gondoskodott, hogy a kapitány kényelme, amíg él, meg ne zavartassék. Ez okból mindig a legnagyobb kegyelettel és szeretettel emlékezett meg apósáról és egy évben sem mulasztotta el, hogy születés- vagy nevenapjának, vagy más családi ünnepélyen azt meg ne látogassa. A most már nem sok tagból álló család egén nem is mutatkoztak olyan fellegek, amelyek a jövőre nézve vihart vagy pusztitást jeleztek volna. Alfonz is őszintén szerette mindkettőjüket, valahányszor a kapitánynak szüksége volt reá, egyes veszteségét is kész örömmel pótolta.

Nem sokszor, de ez alkalommal is megtörtént az, hogy a kapitány kedves háts-lova az árnyékvilágot odahagyván, Alfonz az emiatt búslakodó grófot azzal vigasztalta meg, hogy biztosította őt, miként a legközelebbi napokban másik háts-lovat küld számára. Ez ígéret következtében a kapitány kedélyhangulata azonnal ismét a régi nyugalom helyét foglalta el és az ünnepi két napon, egészen meglegedetten cserkésztek vagy pedig az ottani lelkészszel, aki ez idő alatt mindig vendége volt a kapitánynak, vacsora után tarokkóztak. A lelkész különben is nagyrabecsülte a kapitányt és nejét, mert mindketten igaz hivei voltak egyházának s csak a leg-

rosszabb időben mulasztották el, hogy annak hű és ájtatos látogatói ne lettek volna.

A fiatal grófot hazaérkeztekor azon reá nézve kétségbeejtőnek hitt ujsággal lepték meg, hogy Teréznek egy másik udvarlója is akadt: gróf Zselistyei Róbert személyében, aki a határos megye kiváló birtokosai közé tartozott és rövid idő óta gyakoribb vendége lett a bárói kastélynak. Ennél nagyobb dolognak kellett volna történni, ami Alfonzt nyugalomban megzavarhatta volna. Ismerve természetét és gondolkodómódját, még akkor is, ha Teréz elfogadta volna az új udvarló érzésnyilatkozatait, az ifju gróf kedélyhangulatára aligha idézett volna nagyobb változást.

Ő alkalmasint úgy gondolkozott, hogy akit jobban szeret, legyen annak a felesége. Csak annyit szeretett volna tudni, hogy az újabb udvarló hol és mikor ismerkedett meg Terézzel.

Ez a kíváncsisága se tartott sokáig, mert néhány nap múlva mindent megtudott.

A legkisebb drámai bonyodalom nélkül nagyon egyszerű történet volt, s amikor az minden részleteiben az Alfonz tudomására jutott, semminemű aggodalmat sem okozott szívének.

Gróf Zselistyei Bódog Róbert atyja ezelőtt, mintegy harminczévvvel, iskolatársa volt báró Szakaszinak a budapesti egyetemen és azóta rendszeresen csakis a fővárosban találkoztak. Családi viszonyaikról azonban meglehetősen pontosan voltak értesítve. Mellőzve a mellőzendőket, a részletekbe érdeklőleg csak most bocsátkozhatunk, mikor Róbert már Terézzel néhányszor találkozott, még pedig két tanulmányi szünidő alkalmával, a mikor atyja Terézzel már egyet-mást tudott, fiával a bárót meglátogatta.

Fia ez évben a keszthelyi gazdasági tanulmányokat, nem mondhatnók, hogy valami kitűnő sikerrel, de mégis elég jó bizonyítvánnyal elvégezte, végképpen hazajött, hogy azon esetre, ha atyja megöregszik, a gazdaság kezelését ő sikerrel folytathassa.

Annyi esze és tapasztalata volt, a most már ötven évet meghaladt grófnak, miként hogy azt egyetlen fia a netalán érzéki kicsapongásokban testi és lelki erejét veszélyeztesse, részére egy olyan nőről kell gondoskodnia, aki nemcsak személyileg, hanem vagyoniilag is méltó legyen arra, hogy fiát, mint annak szerető neje, boldogítsa.

Ebből nagyon könnyen következtethető, hogy ő és neje voltak azok, akik a fiatal grófot gyakoribb látogatásokra ösztönözték, azon hitben, hogy a Róbert és Teréz közötti házasság mindkét családnak csak dicsére válhatik.

Azt már megemlítettük, hogy külső tekintetében Róbert szebb volt Alfonznál és még csak azt kell hozzátennünk, hogy Teréz, habár szívében legcsekélyebb érzésváltozást sem tapasztalt Alfonz iránt, de azért valahányszor Róbert őt meglátogatta, azzal is igen szívélyesen eltársalgott és mulatott.

(Folytatása következik.)

Umberto olasz királyt agyonlőtték.

Olaszország koronás királyát egy emberi bőrben járó vadállat, gyilkos golyójával orozva meggyilkolta.

Miért? Azért, mert az ember rosszabb a vadállatnál! Azért, mert a gazembernek dolgoznia kelle megélhetéseért és irigyelte, hogy a koronás királyra terített asztal vár.

A megdöbbentő gaztett részletes megbeszélését legközelebbi számunk „Zöld szalonja” részére tartjuk fenn. Ezen számunkban adjuk a végzetes és érdemetlen sorsra jutott király utolsó, jól sikerült arcképét.

UMBERTO †

A király életrajza.

Umberto Rainer Károly Emanuel János Mária Ferdinand Jenő, Olaszország királya, Victor Emanuel és Adelheid osztrák hercegnő fia, szül. 1844. márczius 14-én. Részt vett az 1859. és 1866-iki osztrák háborúban és a custozzai csatában egy hadosztályt vezényelt. Róma annektálása után (1870. szeptember) parancsnoka lett a fő- és székváros őrségének. 1868. április 22-én nőül vette bájos rokonát, Margit szavojai hercegnőt (született 1851. november 20-án), kitől 1869. november 11-én egyetlen fia, Victor Emanuel nápolyi herceg született; ez 1896. augusztus 19-én Ilona montenegrói hercegnőt vette nőül. A politikába Umberto atyja életében nem avatkozott, ámbátor 1872-ben a berlini udvarban tett látogatása Hohenzollern és a szavojai fejedelmi családok 1866. óta fennálló barátságát még bensőbbé tette.

Umberto király 1878. január 9-én követte atyját az alig egy évtizeddel ezelőtt egységessé megteremtett Olaszország trónján. Uralkodásának első éve az Ausztria ellen izgató irredenta-szövetség jegyében állottak, amelynek mozgalmát megtörni, a király első törekvése volt. Fölöszlatta és megtörte az izgató szövetséget és látogatást tett Bécsben (1882. október), amelynek eredménye a nemsokára azután megkötött hármasszövetség volt. Aztán gyarmatpolitikába bocsátkozott, amely nem mindig volt szerencsés eredményű. Egyiptomban nyílt ellenfele lett Angliá s utóbb Abesszíniában Oroszország is.

Umberto király a külső politika terén súlyos viszonyok között is megmaradt a hármasszövetség tagjának, mint ezt az 1895. november havában végbement monzai találkozás is bizonyítja, amelyen Goluchovszky osztrák-magyar külügyminisztert fogadta.

HÍRES CSAVARGÓK.

Irta: **JÓKAI MÓR.**

(Vége.)

Utfelén, dülöngőfélben szedte fel őt a derék maecenás, korának egyik legnagyobb lángelméjét s kivétel nélkül legnagyobb korhelyét.

Amint a két genie egymást megneveztetni hallá, összeölelkezett, megcsókolták egymást, el voltak ragadtatva a dicső találkozás által s elragadtatásuk tökéletes lett a bekövetkező áldomásnál, melynek következtében a derék maecenás a két lángelmét olyan állapotban szállíttatá szekerére, amilyenben az ember semmit sem szokott tudni a földön történő unalmas dolgokról.

Hazavitte őket jószágára. Ott az erdő szélében,

—•• A hérmálási koszorú. ••—

gyönyörű kilátással a távoli hegyekre, építtetett a derék ur egy szegényes kis házikót, aminőkről a költők szoktak ábrándozni; rózsalugas a ház előtt, melyben csalogányok költenek, a tetőt vadszőlő futja be, csipkés leveleivel árnyékozta az ablakokat, az út mellett vidám patakocska esergedez, apró zuhatagokat képezve és a többi.

A házban két szoba volt kényelmesen felszerelve, butorokkal, pipákkal és poharakkal, amik nélkül a genie el nem lehetnek.

Ideszállítá a két lángészt a maecenás.

— Ezt a házat számotokra építtettem, mondá nekik, bevezetve őket a kényelmes lakba; — itt irhatsz, verselhatsz és komponálhatsz, nem háborgat senki. Élhetek távol a világ zajától, amit olyan nagyon gyűlöltek, még csak annak a képét sem fogjátok látni, aki az ételt idehordja; ha csak jókedvből fel nem kerestek a világot, az helyetekbe nem jön.

A derék ur ilyen szépen bekvártélyozva heliconi vendégeit a csöndes Tusculanumba, abban a boldog gondolatban nyugodott meg, hogy már most az teljes kényelemben lévén, menten minden életfentartási gondtól, majd annyi sok szép könyvet írnak, annyi zenét komponálnak együtt, hogy győzze a világ bámulni.

Első napokban csak megvoltak a confiniált muzsák csendes hajlékukban. Lavota horgászott egész nap a patak vizében, Csokonai pedig tilinkót faragott bodzafából. Lavota egész nap sütötte nyárson az apró szálkás halaeskákat, pedig előtte voltak az uri asztal minden süteményei. Csokonai pedig egész nap próbálgatta, hogy megtanulhatna-e az ember magától furulyálni? pedig előtte volt a haza legnagyobb zenésze.

Néhány nap mulva fogtak egy eperszedő parasztfiút, attól beizentek a nagyságos urhoz, hogy küldjön nekik egy tucsat kártyát, mert nem tudnak idekűnn mit csinálni.

Akkor azután reggeltől-estig ütötték együtt a filkót és füstöltek maguk körül, hogy alig látszottak ki belőle.

Végtére azonban az ész is követelte adóját, mely nem engedi magát sem agyonkártyáztatni, sem agyonpipáztatni, egy pár esős nap meghozta azt a nyugtalan kedélyállapotot, melyen a költő és zenész a magányt keresi, hogy elfeledve földi életét és mindent, ami körülé történik, egyedül az égiekkel társalkodjék. Lavota gyantázni kezdett, Csokonai tollat faragni.

Egyszer meglátogatta őket pártfogójuk. Előbb Csokonaihoz ment be, kérdező tőle, hogy mint van?

Csokonai roskedvű volt. Szétszórt papirosain, amit írt, mind ki volt törülve, egy pár vers olyan apróra széttépvé és elszórva a padlón, mint a hó.

— Mi bajod, öcsém? Mi hiányosságod van?

— Minden bajom van, nagyságos uram. Minden ellenemre van.

— Mi az a minden?

— Hát mindenféle.

— Mondj legalább egyfélélet.

— Nem tudok dolgozni; ez a szoba olyan rossz helyen fekszik, az ablak előtt mindig dongnak a darázsok, bizonyosan valami fészükük van itt a venyige között, olyan alkalmatlan ez a szőlőlugas itten. Lavotának sokkal alkalmasabb szobája van. Ide még a nap sem süt soha.

A pártfogó fejet csóvált s látva, hogy poétája ma ballábbal kelt föl, otthagya őt, s átment a másik lángészhez.

Az még akkor is aludt, még pedig nem az ágyon, hanem az ágy alatt. A maecenás felcibálta s magyarázatot kért tőle.

— Miért fekszik az ágy alá?

— Mert innen nem lehet leesni.

— Hát szerzett-e már valami szép dalt?

— Lehet is itt.

— Ugyan, mi baj van?

— Tele zörgéssel ez a szoba. Valami veszett fülemile idefészelt az ablak alá, s az egész éjjel ordít, mint a barom, százszor is elhajtottam már, de megint visszajön engem bosszantani. Aztán a nap már éjjelután egy órakor besüt az ablakon, nem tudok hova lenni tőle. Ez a pimasz poéta a jobbik szobát választotta el magának. — A maecenás rögtön elcserele a két lángész szobáit, egyikét átszállíttatá a másikéba. Gondolta, hogy így meg lesznek elégedve. Egy hét mulva megint meglátogatta őket.

— Hogy halad a verselés, Vitéz?

— Sánta, béna a pegázus, nagyságos uram.
— Mi lelhetete?
— A török átok fogott rajtam.
— Milyen az a török átok?
— Az a török átok, hogy „adjon az Isten neked rossz szomszédot”.

— Mi panasza lehet szegény Lavotára?
— Mindenféle. Nem állhatom ki az embert. — Akkorákat ásit, hogy behallik az ajtón. Ebédnél villával piszkálja a fogát, s olyan rossz éleceket mond, hogy az ember dühbe jön tőle. Hogy hegedül, czinczog az Isten-adta, azt még felvenném tőle, csak éleceket ne mondana; tudja, nagyságos uram, ehhez ő nem ért, mert ő csak muzsikus. Mikor legszebb ideáim volnának, mikor legjobban fel vagyok lelkesülve, egyszer csak elkezd valami rossz anekdotát mondani, s leestem az Olympusról. Nem lehet ezt kiállani.

A maccenás szomorodva ment át a másik geniehez; az éppen akkor verte a süvegét mérgében a falhoz.

— Jó, hogy jön a nagyságos úr, már éppen én akartam odamenni.

Ez az ember engem megöl.

A jó úr megrettent:

— Ki akarja önt megölni?

— Ez a — izé; ez a poéta vagy micsoda. Hiszen kin ezzel együtt lakni.

— Mit csinált önnek?

— Kéremalássan: minden reggel ugy köhög, hogy nem tudok miatta komponálni. Alig fogok meg egy pár szép gondolatot, ühü, ühü, közbeköhög s pokolba repült minden eszmém.

— De ha egyszer hurutja van.

— Minek hütölte meg magát? Tudhatja, hogy a poétaembernek kényes a bőre, mit nyargal késő este a harmatban? De nem csak azt teszi, hanem még mást is tesz. Nem is akarom mondani.

— De én akarom tudni, — unszoló a földesúr, ki el nem tudta gondolni, hogy mit gyanítson.

— Hát kéremalássan, faragott magának egy bodzafa-tilinkót s azon sipítóz itt a fülembe valami együgyű nótát, majd meg elkezd énekelni, s a legutálatosabb félhangon és hamisan, hogy szeretnék a szeme közé ugrani. Nagyságos uram, én csak sok mindent ki tudok állani, hideget, meleget, éhséget, szomjúságot, de ezt az embert ki nem állom. Hogy naphosszat deklamál mindenféle bolond verset, azt még csak elnézném neki, de ne furulyálna, meg ne énekelne, amihez ugy sem ért.

A nagyságos úr hozatott bort, összebékíté a haragos feleket jó badacsonyi mellett, kezét kellett nekik fogni, végefelé összeesókolóztak a különböző muzsák választottai és Lavota megígérte, hogy zenét fog szerezni Csokonai legszebbik dalára, Csokonai pedig azt fogadta, hogy versekben fogja örökíteni Lavotát. — A derék maccenás örömkönnyekeket sirt, hogy ilyen egyetértésben hagyható el a két lánglelkű költőt, kik közül az egyik zenét adott a szónak, a másik szavakat a zenének.

Egy hét mulva megint meglátogató a kis erdei-lakot. Egészen üresen találta a szobákat.

A két genie ugy elhagyta a házat, hogy csak a kapufélfától vett búcsút.

A mentegetődzés egyiknek sem volt szokása.

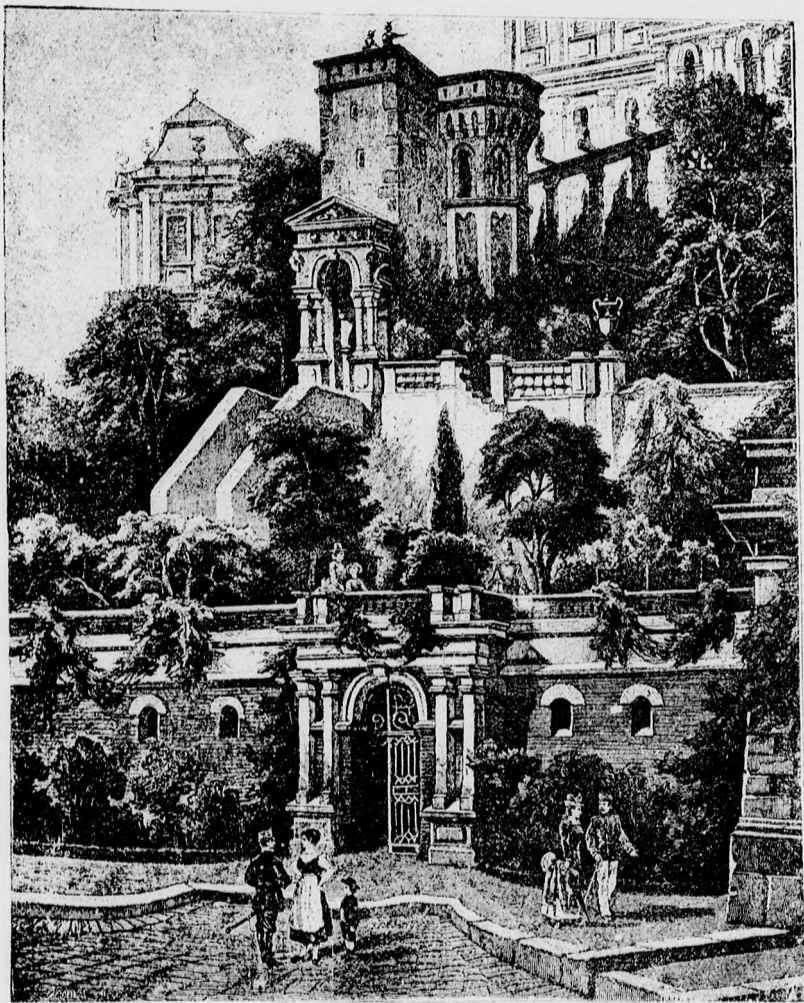
A költő megszökött a zenész czinczogásaitól, a

zenész pedig a költő szavalása elől, s inkább választá mindegyik a holnapi nap aggodalmait, a nyugodt kényelem unalma helyett.

A változás, országút, a pusztai csapszék, szegény diákok konviktusi lakomája, cigányok élete, abban telt az ő gyönyörűségük, ott születtek legszebb dalaik, verseik, amik örök időkre kedvesek maradnak.

Csak azután írta meg Csokonai azokat a szép dalokat epezlő ideáljához, kinek Lilla nevet adott, s kinek annyi édes-bús keservdalait köszönheti a magyar költészet.

Ha megmaradt volna Csurgón professzornak, elvehette volna Lillát, lettek volna apró gyermekei, tán írt volna egypár hasznos könyvet a méhészetéről és dohánytenyésztéséről, de hol maradtak volna akkor azok a

—••• Részlet a budai várból. •••—

szívbe visszaható hangok, amikben a költő olyan sokáig fog élni, amilyen rövid volt az élete itt a porban!

Még azután sok szép földet bekoborolt a két elszabadult kósza lélek: Csokonai és Lavota; többé nem engedte magát egyik is kaliczkába zárni, de ha jártukban-keltükben valahol hallottak egymásról beszélni, ha hallották a hír magasztalásait kölcsönösen, ugy ragyogtak a szemeik örömtől és sóhajtozva mondák:

— Csak még én egyszer összejöhetnék azzal a Lavotával.

— Csak még én egyszer láthatnám életemben azt a Csokonait.

A sorsnak nem tetszett ezt az óhajításukat teljesíteni. Mindig keresték egymást és sohasem találkoztak többet.

AZ ANYÓSOKRÓL.*)

— Főleg történelmi szempontból. —

Írta: *Dr. Kenedi Géza.*

Azon nagy természettudományi kérdések közül, amelyek most a földgömbön az emberiséget foglalkoztatják, két óriási kérdés tornyosul magasra: a villámosság és az *anyósok kérdése*.

Ami a villámosságot illeti, ezt a szabad kutatás szelleme meg fogja oldani nemsokára. De ami az anyósokat illeti, e téren (fájdalom!) nem létezik szabad kutatás. Sem politikai szabadságaink, sem fölvilágosodásunk, sem műveltségünk mostani eszközei nem elegendők ezen óriási emberi probléma földerítéséhez. S fölötte félek, hogy erkölcsi bátorságunk fogyatékosága egykoron az utókor kemény ítéletét fogja fejünkre zúditani.

„E kor (igy fog majd felőlünk irni a jövő századok bölcseleje) éppen olyan tehetetlenül állott az anyósokkal, mint a középkor a boszorkányokkal szemben. . .“

Történelmi szempontból az alábbiakban sok nevezetes személyről lesz szó, akik az anyósok kérdéséhez bátorzkodtak hozzászólni.

Juvenal, a római költő, azt mondja VI. satirájában: „Desperanda tibi salva concordia socru“, azaz, ha anyósod nálad van, a háznál béke nincs! Ugyancsak *Juvenal* másutt következőképpen ír: „Az anyós és anyós közt mindenesetre nagy különbség van. S én három nemét ismerem az anyósoknak, t. i.: a rozsat, rozszabbat és legroszabbat“. — Az említett költő hosszabban emlékszik meg azután a „házi boldogság zavaró eleméről“ s mindaz, mit az anyósok ellen fölhoz, alig fordítható magyarra, úgy, hogy neheztelés nélkül el lehessen olvasni. *Juvenal* volt az egyedüli római költő, ki az anyósok ellen szélnek eresztette maró gúnyjának egész élességét, mert csakugyan hasonlót a latin irodalomban nem sikerült föltalálnunk. S hogy ez úgy van, az abban találja okát, mert a nő állása a rómaiaknál nem volt kiható a nagy életre; de az is kétségen kívül van, hogy az ó-korban a családi élet nem volt annyira kifejlődve, mint ma. A férfi leginkább kilépett a nyilvánosság terére s tartózkodóbb volt családjával szemben. Az antik-világ szokásai különösen a helléneknél nem nyújtottak annyi alkalmat surlódásokra és konfliktusokra, ami az anyósokat illeti, mint jelenleg; mert akkor a házasság teendői szorosan el voltak különítve. Görög nő gondolt volna-e valaha arra, hogy férjének jogai és politikai agitációiba avatkozzék? s ha teszi, bizony a férfi neki szeme közé nevet s kilép elveinek megváltozása nélkül az emberekkel telt forumra, föl sem téve fejére a modern kalapot, — mert hát a görög férfi hajadon fővel szokott volt járni a mosolygó, kék ég alatt.

Az itt-ott félénken nyilvánított emancipácziós kivanalmakat megostorozza *Aristophanes* az ő „*Ekkleszusáiban*“, a legszellemesebb s humorosabb élezczel. Itt nem volt a klasszikai világban ok arra, hogy a görög „*Kedestria*“ vagy a latin „*soerus*“ (anyós) beavatkozzék.

Daczára, hogy a pogány ó-korban az anyósok ellen nem fordult elő annyi támadás, mint a későbbi időkben, de az mégis bizonyos, hogy az ó-kor fejletlen műveltsége és tökéletlen erkölcsi fölfogása mellett, szintén kevés tisztelőben részesítette az anyósokat.

*) Mutatvány *Sirisaka Andor*: „Anyósok könyve“ című munkájából.

Cicero, midőn *Publiát* magától anyósával együtt elüzte s barátai új házasságra sarkalták — mint az levelei közül reánk maradt — így válaszolt: „A bölcsészettel és egy asszonnyal egyszerre foglalkozni nem lehet; hát még két asszonnyal, akik közül az egyik anyós! Azt kell hinnem, hogy legnagyobb szerencsétlenségemet akarjátok. Mert ámbátor sok szerencsétlenség van, melylyel a halhatatlan istenek a halandó embereket meglátogatják, de én, ami engem illet, apáink véleménye szerint, az anyóst mindenek fölötti szerencsétlenségnek tartom“.

Seneca, a császárság bölese, barátjához, *Ulpius Maceratushoz*, következőleg ír: „Azt, akinek lába eltörtött, — ugymond — az orvos s még inkább az idő meggyógyíthatja. Aki bünt követett el, megválthatja magát bűnhődéssel. A vaknak szemét a tapintás pótolhatja; de akit az istenek anyóssal vertenek meg, annak számára csak egy szabadulás van: a halál. S ha már két ember halála között lehet választani, a hazaszeretet és okosság inkább az anyósok halálát javasolja. Én tehát azt javaslom neked, oh *Macerate*, cselekedj ezek szerint!“

Voltak vértanuink is, akik nemes lelkesedésükben az anyósok kérdését jobb sorsra érdemes fáradsággal kutatni kezdték, de mint minden nagy jóltevője az emberiségnek, ezek sem haltak ki természetes halállal.

Lássunk néhány megtörtént esetet.

A derék *Chartonier*, aki a XVII. században egy könyvet írt: „*Psychologie des belles-mères*“ czim alatt, — élete derekán, ismeretlen okokból elhalt. A nemes *Du Droit* urat, aki a harminczas években „*Az anyósok jogköre*“ czim alatt egy értekezést írt ezen tárgyról, — egy reggel holtan huzták ki a Szajnából. A becsületes *Spyke* pedig, e mélygondolkozásu angol író és tudós, aki „*Az anyósok befolyása a kulturtörténelemre*“ czim alatt a modern angol irodalom egyik remekének első kötetét csak nemrég bocsátotta világgá, — ismeretlen tettesek által megfojtva, egy reggel ágyában halva találtatott. Érdekes tudni, hogy a tudós szobájából csakis a *kéziratok* tüntek el és hogy a londoni rendőrségnek a legszorgosabb kutatás daczára sem sikerült ezen gonosz tett elkövetőinek nyomát fölfedezni. — — —

Az anyósokról szóló tudományos szabályokat leg-helyesebb a kivételeken kezdeni, amelyek, mint minden kivétel, a szabályt erősítik.

Igen. Vannak szeretetreméltó anyósok is. Miután azonban az emberi fejek csak az átlagok szerint szoktak gondolkozni, mindenki azon tévnyezetben van, hogy a szeretetreméltó anyós a — *másiké*.

Az anyós a mai tökéletlen tudományok állása szerint, kétféle. Vagy a férj anyósa, vagy a felesége. Szellemesnek kell föltüntetnünk, hogy a görög nyelvben az anyós kifejezésre, mily finoman megkülönböztető kifejezéseket használtak. A görögök elnevezték a férj anyját „*hekyrá*“-nak, aki megtudja becsülni fia férfias magatartását még a nővel szemben is; a feleség anyját pedig „*kedestria*“-nak mondták. — Azonban századok lefolyta alatt „anyós“ alatt mindig a feleség anyját értjük, vagy szoktuk most is érteni, mert hát a „rosz“ anyós, a satirai anyós, csak nem lehet más, mint a nő anyja!

Kohlmayer, a jeles német büntető jogász, e fontos kérdéssel 40 lapon át foglalkozik s miután elmondja nézeteit, a következőképp végzi: „Az anyós között büntetőjogi szempontból különbség nincs. Csakis a czélatosság tekintetében lehet megjegyezni, hogy a férj anyósa (a feleség anyja) a férj ellen, a feleség anyósa (a férj anyja) pedig a feleség ellen viseltetik

a. n. lelki feszültséggel. E tekintetben azonban az írók fölötté téves fölfogásoknak hódolnak. Szerintem ezen feszültség büntetőjogi, vagy erkölcsi tekintetben csakis fölötté enyhe beszámítás alá eshetők. Az anyós apró szekaturái, békerontása és közmondásos pörlekedései annyira a dolog és az anyós természetében fekszenek, hogy egészben egyáltalán nem szükséges mélyebb lélektani okokat keresni. A bíró vagy a férj és feleség, ha az anyósok kisebb-nagyobb deliktumai fölött ítélnék, mindig vegyék fontolóra, hogy anyóssal van dolga.

Az anyós valóban egy sajátságos természeti tü-nemény, melynek kiváló hatása van a társadalom éle-tében. Ő oda van állítva a földi örömek közepébe, hogy az embereket folyton a mulandóságra figyelmeztesse s midőn a férj vagy feleség elbizakodottságát észreveszi, néhány csésze, tányér, vagy váza földhözvágása által figyelmeztesse őket a földi örömek óvatos élvezetére. S mint azt különben *Serpa* könyvében is följegyezve találom, e figyelmeztetés már a paradicsomkertben is előfordult. Adámnak és Évának, miután anyóssal nem bírtak, az Úr elküldé a kigyót. Legyünk igazságosak. E kigyótól kezdődik az emberiség kulturtörténelme s azok, akik az anyóst az ördögnek magának tartják, fontolják meg, hogy ettől az ördögtől kapjuk mi „angyalainkat“.

A barbár, vad népeknél éppen nem tudják az anyóst megbecsülni. A Fidsi-szigeteken például a férjet a vallás kötelezi, hogy házassága harmadik évében anyósát egy husáanggal nyilvánosan agyonüsse. (Ugy-e kedves mamák, nem volna jó a Fidsi-szigeten anyósi minőségben élni?) Meg kell jegyezni különben, hogy a Fidsi-szigeteken daczára, hogy ott az emberhús evése divatos, mégis halálbüntetés terhe alatt tilos az anyósok fölfalása. *Martington* szerint e tilalom pietásból, *White* szerint pedig közegészségi okokból magyarázható meg. Én meg azt tartom, hogy a holt anyós-pecsenye azért van ott oly szigoruan eltiltva, mert a tisztelt fidsi vő urak gyomra be nem venné azt s különben is a megcsömörülésig jóllakhattak anyósaikkal addig a három évig, míg a husángra nem került a sor.

Azt sem lesz talán érdektelen följegyezni, hogy vannak a Teremtő e földi nagy állatkertjében olyan kétlábu, tollatlan teremtmények is, akiknél az anyós egyenesen a vallásos tisztelet tárgyát képezi. Ilyen fura népség a délamerikai *upákok*. (No, ezek inkább trupákok!) Ezek az emberhőrbé bujt vadzamarak az anyóst a rossz idő, vízáradás és jégeső szellemének tartják s tiszteletére a serdülő ifjak szakállát koronkint és egyenkint kitépi. E boszantásig nevetséges ostoba szertartás bizonyos ünnepélyességgel megy végbe, még pedig az anyósok előtt. *Pagabies*, a délamerikai híres utazó állítása szerint, minden faluban több ily anyós létezik, még pedig valamennyi — szalmával van kitömve. A híres utazó az ő sajátságos élezzével nem is késik föl-jegyezni, hogy ő ezekhez fogható ártatlan és igazán szeretetreméltó anyósokat nem talált sehol.

Navarras, a spanyol közmondások hírneves gyűjtője, szintén azok közé tartozik, akik czukorkák helyett egészséges tormával vendégelik meg a drágalátos anyósukat. Ő például gyönyörűen kimutatja római eredetét a következő spanyol közmondásnak: „Az anyós és sonka csak egyféleképpen jó: t. i. hidegen . . .“ Spanyolországban egészen a XVIII. század végéig orvosságokat és orvosi iratokat adtak az anyósok ellen. Franciaországban még ma is gúnyos mosolyt gerjeszt a „*belle-mère*“ — a mindent igénylő „szép mama“. Párisban a fidsi emberevők vallásának meghonosításán egy külön szociálista párt fáradozik.

Nem lesz érdektelen a *Náthán* históriáját elmondani, ki anyósával a pusztába ment. Midőn Rebeka anyósának hűséges ápolója kérdezi Náthánt, hogy bizony mit tenne Náthán uram, „ha egy tigris jönne felénk?“ „Ha jönne tigris, azt mondanám neki, hogy itt az én anyósom; s a szörnyü állat örülten futna tovább!“

Egy másik böles, valamely nagyobb viz partján sétálván, látta, hogy egy férfi öngyilkossági szándékból a vízbe ugrott. Rögtön megmentésére indult. Mikor kihuzta a vízből, kérde az öngyilkosjelölttől:

— Miért ugrott a vízbe?

— Ő, én sajnálatraméltó ember vagyok, van egy anyósom, aki . . .

A böles, ki maga is vő volt — nem hallgatta végig a férfit. Igaza van, barátom! Nem akarom önt szerencsétlenné tenni, megszabadítom anyósától. S ezzel a szerencsétlen embert visszalökte a vízbe.

Gonosz nyelvek hagyománya az is, hogy az anyóssal sújtott férjek, — áhitattal elmondván imájukat, — imájuk végén anyósukra gondolnak, midőn arra kéri az Egek Urát: „De szabadíts meg a gonosztól!“ — — —

Ilyen derék, okos s nagy emberek ilyen véleményei után, nekem, mielőtt engem is *Chartonier Du Droit*, vagy *Spyke* sorsára juttatnának, kegyeskedjenek három évi vendégszereplésre anyósi minőségben a Fidsi-szigetekre utazni, s ha onnét elevenen visszaérkeznek, akkor velem is úgy bánhatnak el, mint a most nevezett három jó emberrel bántak el mások.

Mutamur.

(Pályamunka.)

Izzadó homlokkal tanul reggel, estve,
Hét sovány esztendő bús arczára festve;
Csipőjére készül válláról a kabát,
Kétszer is beérné gallérja a nyakát;
Hasával a háta egy vonalba' lép ki . . .
— Jaj, az érettségi!

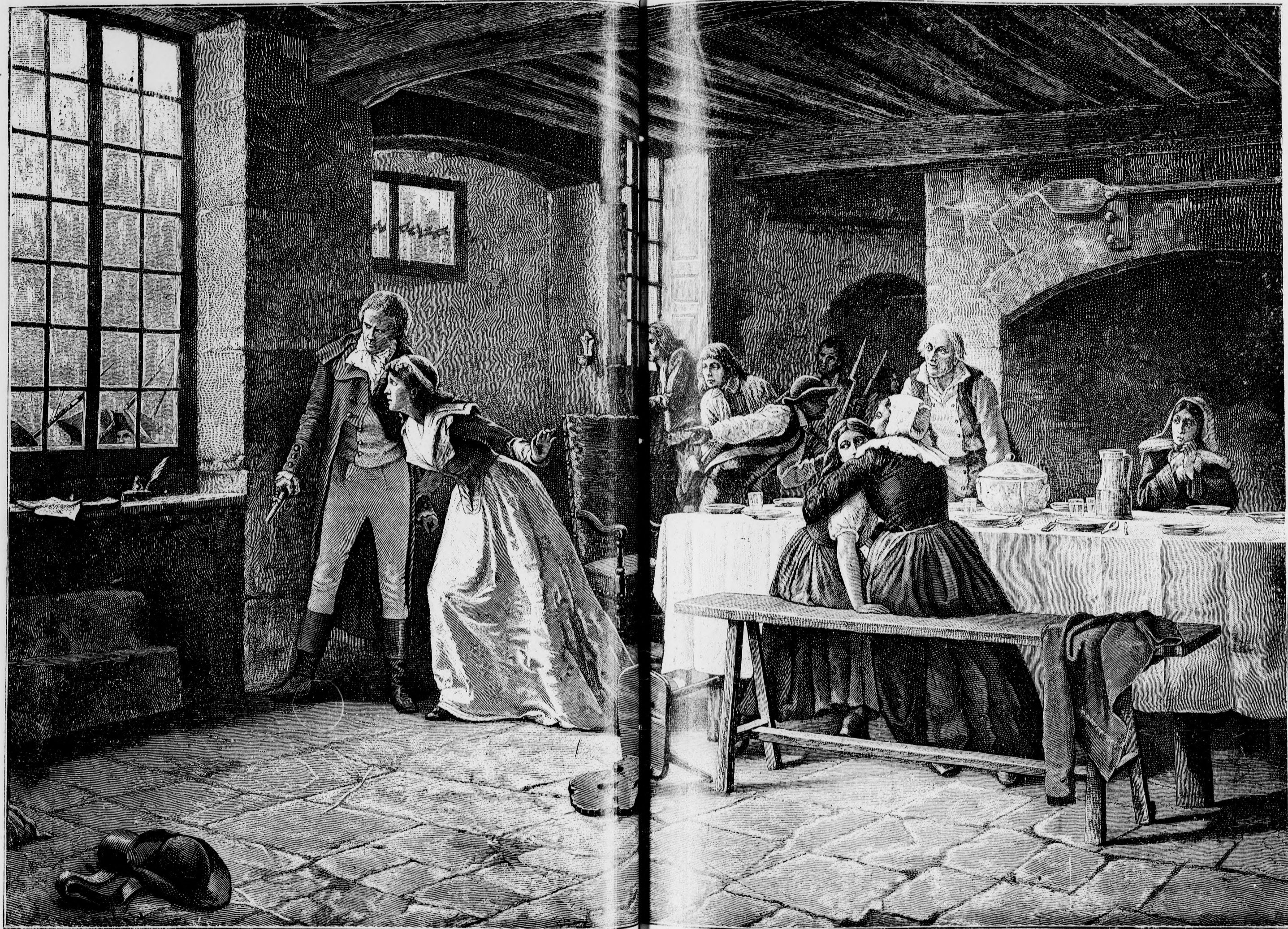
Elszoruló szívvel jár az iskolába,
Feledve diésőség, szerelem, leányka. —
Mocnikkal álmodik, Tacitusra ébred,
Ádáz „drukkolás“-ban virrasztja az éjet,
Versek faragása eszébe sincs néki . . .
— Jaj, az érettségi!

Az esztendő végén tübe fokozhatod
(Bátran elhíheted, nem hazudok nagyot.)
A vizsgára gondol s megdobbán a szive:
„Csak szigorú biztos, az ne jönne ide!
Be jó is, Istenem, ki a számtant érti!
— Jaj, az érettségi!“

. . . S átgázol valahogy; kegyelem taszítja,
Büszke önérzettel szól róla a szittya. —
Ismerősi kérdik: „„Átestünk, remélem?!““
„Már hogy estünk volna?! Szaladva ment, kérem!
Hiszen csak gyerekség annak, aki érti,
— Az az érettségi!“

Csákány Sándor.

A legjobb barát.

Írta: **Beksics Gusztávné.**

Mindenki keresi, de ritkán találja meg élő egyéniségben a barátságot. Még a leghűbb barátja az embernek a kutyája. No, de ez is szubvencionált jóbarát. Mert csak azért hű, azért tűr rugást és simogatást farkcsóválva, mert tőlünk él. Ha nem adhat neki enni, vagy megdühödve inadba harap, vagy a szomszédba jár kellemeskedni.

Szerintem leghűbb barát a szivar vagy pipa. Kiki hogy szereti élvezni a dohányját.

Bajod van? A szivarod karikafüstjeiben meglátod, meghányod-veted a bajod okait, okozóit. Megnyugvást találsz, ha a füstben elleneid arcát látod és idegesen rágod szivarod végét, ha a szivarod füstjében rájössz arra, miszerint önmagad voltál búbánatodnak okozója.

Addig tőprengesz, fontolgatsz, míg kisütöd, hogy ezen változtatni nem lehet. Olyan megnyugtató érzelem az, ha rosszul ebédeltünk és nincs kit szidjunk érette, midőn reágyujtunk és lassan rosz szánk ízét elveszi a dohány illata. A nikotin átjárja idegeinket. Szívverésünk csöndesedik, izgalmunk szűnik, mert az áldott dohányzás lecsillapított.

És még is shocking! mondja az angol, ha nők jelenlétében vagy pláne maguk a nők cigarettáznak.

Kérem, hány veszekedés szünnék meg, ha az asszonykák rózsás ajkait be lehetne fogni nemesak csókkal, de egy illatos cigarettával. Midőn a kis kígyónyelv már kiöltene magát, hogy megnyalja piros szája szélét egy epés megjegyzésre, akkor elnémulna és hallgatva színá a férje vagy barátja által odanyujtott cigarettát.

Keleten a nők is nyugodtabbak. Miért? Mert a nargilt szívják. Ha féltékenység, harag, irigység, bánatom dulja keblüket, a kábító dohányillat lecsöndesíti őket.

Ha szerelem nem hagyja aludni puha párnáikon, szép kis cigarettára gyujtanak és a távollevő kedves képe a bodor füstben megjelenik, fűtősen idealizálva.

Innét van ez a népmondás az arabok között:

— Ne itélj addig, míg egy csibukot ki nem szív-tál. — Szóval hallgass, gondolkozzál s amig pipázol, addig gondolkozni is tudsz.

A berécsi plébános ur már oly rég el volt keseredve hívei ellen. Az egész világot képezte számára Berécs lakossága.

Nagyközség volt ez, négyezer lakossal. — Az ősz plébánosnak sok dolga akadt azon husz esztendő alatt, mióta vesződött velök.

Gazdasszonya, ki vele öregedett meg, nyolczvan generáció csibét nevelt fel, mégsem vesződött annyit, mint Kanta plébános ur a gyerekekkel.

Mennyi titok nyomta különben is a lelkét, mert Berécs lakossága minden nagy ünnep előtt, midőn házát, háznépét kitakarítá, lelkét is megtisztítá a szent gyónás által. S ő, milyen generális takarítás kellett e lelkeknek. A sok köznapi bűn, a sok erkölcsi romlottság, az mind a szegény jó papot terhelte.

Hogyne kedvetlenedett volna el minden gyónás után, midőn minden visszaesést látott a népnél a régi hibákban.

Olyan melanchólia vett erőt a becsületelkű papon. Az új nemzedék tojásként hasonlított a másikhoz. Ugyanazon hibákban szenvedett.

S ha még csak az utcán pajkoskodtak és roszalkodtak volna, de a templomba is bevitték rosz hajlamaikat. Ott is nevetgéltek és hancuzoztak.

Hiába állította ki szegény Kanta tisztelendő ur a kántor és a segédtanítót egy-egy pálczával az ifjuság megfenyítésére, békeséget nem tudott parancsolni.

Husvétkor, éppen mikor a hétfői szent misét végezte, — az ifjuság a leppajkosabb hangulatban volt. — A főtisztelendő ur alig tudta miséjét áhitattal elmondani.

A boszankodás és az áhitat fölváltva tette sápadttá és pirossá.

Végre bevégezte a misét és megfordult, hogy mint a hivek gondolák, megszentelje őket és elmenjen békén a sekrestyébe. Oh, de nem a szentelő volt kezében, hanem egy irat.

Mély, dörgő hangon olvasá az öreg le a papirról, hogy kiket rendel magához hatósági ember segítségével délutánra dorgálás végett.

S az egész gyereksereg szepegve hallgatta, hogy sorából kiknek nevét olvassa fel. Az ifjuság is szégyenkezve pödörgette bajuszát, midőn nevét méltatlankodva említé az ősz lelkiatya, a leányok pedig, kiknek sorából nem egy vihogott a nyakába öntött szagos víztől, most sirva rejtették piruló orcáikat zsebbevalóikba.

— S mindezen itt felemlített hajadonok, ifju legények és iskolaköteles gyermekek el fognak tiltatni a misétől, bizonyos időkre.

Huh! suttozták az öreg asszonyok. Milyen szégyen. Ugy kell nekik, ez Isten háza! No, de mégis! Templomálgatók lesznek ezek! Csúfmódra fakadt ki egy-egy jobbszivű szülő, kinek magzatja belekerült a listába. S komolyan, komoran, szemlesütve ment ki a gyülekezetre. Ez nagy csúfság Berécsen! Mit mondanak a kataháziak, akiknek a káplánja nem győzi dícsérni a hiveit.

Huh! Templomálgatóknak nevezik majd a falut. S tanácskozni kezdtek, hogy kiket küldjenek deputációba az ősz, megbántott lelkészhez, hogy bocsánatát kinyerhessék!

Össze is szedtek hamarosan vagy tiz előljárási tagot és még vagy husz öregebb asszonyt s ezek elmentek a plébános lakására.

A gazdasszony esodálkozva látta, hogy a küldöttség az ajtó előtt mint csoszog, gürüzdöli a torkát aláztatosan.

— Mit akarnak? — rivallt reájuk, mert már a plébános ur haragos arczáról tudta, hogy valami rendtelenség történt megint az Istenházában.

— Kérni jöttünk a főtisztelendő urat, hogy ne tegye gyermekeinken azt a csúfot! Magunk fogunk ezen-tul a rendre, a csöndre fölügyelni, csak ne tiltsa ki azokat a gyerekeket az Istenházából.

S a gazdasszony bevezeté őket a haragos paphoz. Tartott azután az nekik haragjában olyan prédikációt, hogy még a husvéti bőjtben sem hallottak tőle ilyet. S végül azt mondá a megdöbbsent híveknek:

— Most menjetek! Még nem tudom, mit tesztek! Majd tanácskozom jóbarátommal s akkor megízenem, mit határoztam!

Lecsüggesztett fővel jött ki a deputáció. Nem sok jót remélt.

A plébánia-lakban vendég nem volt. Mikor és kivel, miféle jóbaráttal fog ő tanácskozni?

A bíró megsokalván a falu szomorúságát, maga ment tudakozódni a paplakba.

— Megjött már a barátja a plébános urnak? — kérdezte félénken a gazdasszonyt a máskor hepcziáskodó, daliás öregbíró.

— Nincs itt senki! de azért csak menjen be bíró uram a főtisztelendő urhoz.

— Jaj! haragos a most nagyon!

— No, csak menjen be, mondá a gazdasszony s nevetve betuszkolá az öreget.

S a plébános nagy karosszékében hátradölvé szivta kedvencz pipáját, bodor füstjébe elmélyedve. Dél előtt haragos vonásai most szelidek valának. Mennyei megnyugvás látszott az arcán, s a belépő birónak így szólt:

— No, beszéltem már a barátommal, hát most még egyszer megbocsátok, de rendnek muszáj lenni!

A biró hajlongva ment ki, hogy megvigye a hirt a szomorkodó falunak. S lett evés-ivás, locsolás, tojásdobás!

— Csak azt szeretném tudni: ki volt az a jó barátja a főtisztelendő urnak? Hogy az Isten is áldja meg — mondá a biró másnap a gazdasszonynak.

— Ki? Hát a pipája!

A festő eszménye.

Irtá: Jámborné Székely Lilla.

(Pályamunka.)

„Keresem a boldogságom,
Hej, de sehol sem találok!”

I.

Benkei Dávid igazán már a lelkéből fakadt ki, mikor a kilenczedik gyermekét vitte el a kérlelhetetlen halál.

Jöttek a gyönyörű gyermekek, és pár hónap, vagy egy-két év múlva visszasiettek a kétségbeesett szülők karjaiból a boldog másvilágra.

Pedig, hogy itt lenn, a „siralom völgyében” is teljes boldogság, jólét lett volna osztályrészük amúgy földi értelemben: azt elmondhatja mindenki, aki ismeri Benkei Dávidékat. Gyengéd, szerető házaspár ez, akik — mióta egymáséi lettek — a legfőbb gonddal igyekeznek mindig és mindenben egymás kedvére járni. Soha egy zok-szó, soha egy neheztelő tekintet nem zavarta meg köztük a mennyei összhangot; még a közös veszteség fájó, kínos érzése sem volt képes meglazítani a szeretet láncát, mely őket egyívó fűzé.

A szép, nagy, tehermentes birtok, a sok-sok ezer forint a takarékpénztárban, meg — az Isten és ők tudnák megmondani, hogy a kastély sarok-szobájában lévő Wertheim-szekerény mennyi értéket rejt: mind-mind azt bizonyítják, hogy a gólya igen jó, kényelmes helyre hozta a kis angyalokat; — „de a halál azt mondta: esitt!”

Valami tompa fásultság vett erőt Benkei Dávidon, mikor a kilenczedik fiának a temetéséről a kastélyba visszatértek. Hiába vigasztalta jó felesége, kinek egykori szépséges arca most maga volt a megkövült fájdalom; harminczhat évvel megöszülve annyira, hogy egykori szénfekete hajában talán egyetlen fekete szálát sem lehetne találni.

Amint a nagy ebédjő terített asztalánál ültek, a résztvevő rokonok és jóbarátok körében: egy percze sem tudott Benkei felvidulni, sem enni, hanem — amit eddig sohasem tett — ivott folyton, egész este. A fájdalom és a szokatlan sok ivás csakugyan iönkretették szegény, szomorú Benkei Dávidot; — már kilencz órakor a szolgának kellett őt ágyába vinni; a vendégek távozása után bánatos, jó felesége reggelig ápolta szokatlan állapotban lévő férjét.

S ivott aztán mindennap; hiába kérte kedves élet párja, ő ivott, hogy felejtessen.

Igen szomorú napok következtek ezután a Benkei-házra, ha az asszony az ő erős hitével, lankadatlan erélyével nem áll a kormányra: bizony rossz vége lesz ott mindennek; de mikor már mindennap a városba kocsizott a férje s ott folytatta a meghzdett ivást, lumpolást s később már a kártyázást is: akkor ő

rátette kezét a meglévő vagyonra és csak annyi pénzt adott az urának, amennyit jónak látott; a hírlapokban pedig közzétette, hogy aki az ő urával kártyázik és elnyeri annak pénzét, az ugyan tovább ne folytassa, mert férjének kártyaadósságát senkisésem fogja kifizetni!

Lett erre gúnyolódás a városi kaszinóban.

„Dávid barátunknak, ime, az asszony parancsol! Dávid barátunk a papucshősök fejedelme!” stb. stb.

Addig-addig ingerelték a mindig részeg, mámoros embert, míg egyszer részeg fővel hazarohant, és áldott, kedves feleségét agyon akarta löni. De a szolgák kicsavarták kezéből a fegyvert, őt magát levetkőztették és ágyba dugták. Mikor aztán kialudta magát s megtudta csunya dolgait és bűnös szándékát: alig talált szavakat, amikkel mélyen megbántott feleségét megkérlelje. — Persze, hogy megbocsátott neki a jó asszony, sőt annyira megvigasztalta, hogy mikor megsugta neki azt az édes titkot, hogy a „gólya” most már tízedik alkalommal készülődik hozzájuk: a legnagyobb gyönyörűséggel ölelte át hűséges párját és ünnepléses fogadást tőn, hogy többé nem korhelykedik, hisz ugyanis csak a nagy bánat vitte rá; most már az öröm a régi szelid Benkei Dáviddá változtatta át.

Kilencz fiu után egy leány született. De már ez olyan egészséges, olyan erős volt, hogy azt mondta rá a házi orvos: „100 esztendeig kell ennek élni, ha ugyan meg nem haladja még azt is!”

II.

A falu derék kovácsát „megütötte a szél”. Jobbkezét fel sem bírta emelni többé, járnai sem tudott, mert a jobblábát nem bírta; de étvágya igen jó volt, mert a gyomra egészséges maradt.

Most tehát mit csinál az egész család, amely áll: öt élet-erős gyermekből, meg egy gyenge, beteges anyából, kinek tizenkét-éves leánya segít már a házi dolgok elvégzésében!?

— Csak azt a Pista gyereket ne taníttattuk volna! — sóhajtott fel keserves hangon az édesanya. — Ha a mesterségre fogtuk volna, most már itt maradhatna a falu műhelyében helyetted. Így azonban kiköltözködhettek Szent-Mihály napkor! — mondá az asszony nagy keserűséggel.

Az a Pista gyerek pedig a diesőség mámorában úszott ugyanakkor, mikor az ő szülői otthon sorsuk felett keseregtek. Ő bizony festő lett ügyvéd helyett, aminek az őregei szánták és a kiállításán: „Idyll a Kárpátokban” című festményével az egyik legnagyobb jutalmat nyerte el. A kiténtetés után pedig pár nap múlva egy rendkívüli gazdag műbarát négyezer forintért vette meg a gyönyörű képet.

Most aztán Szedres István festőművész úr még a tiszteletére rendezett bankettet sem respektálta, hanem még éjfélkor hazautazott az ő kedves, jó szülőihez, hogy legalább részben visszafizesse nekik azt az áldozatot, amelyet egyszerű helyzetükben érte hoztak.

Reggeli négy órára ért szülőfalujába, melynek szélső soron lévő korcsmájában valami elbúsult lélek huzatta s még keservebben énekelte hozzá ezt a szomorú nótát:

„Keresem a boldogságom,
Hej, de sehol sem találok!”

Ha elhagyta a cigány, újra kellett kezdenie. A festő hallgatta egy darabig s aztán, mintha az ő szívében is visszhangra talált volna az, elkezdte magában dudolgatni az imént hallott nótát:

„Keresem a boldogságom,
Hej, de sehol sem találok!”

Mikor éppen filozofálni akart magában a tulajdonképpeni boldogság felett, odaért az ő kis, egyszerűségében igénytelen szülőházához. Olyan meghatva nyomta meg a régi ismerős kirlincset s kitarult előtte az ajtó, melyen belül egykor annyi boldogságot élvezett a szerető családi körben.

A hűséges, hálás gyermek a szülői hajlékba meghozta magával a békét s megelégedést újra. Derék, munkabíró segédet állított a műhelybe, kis testvéreiről gondoskodott s folyton feste-

getett. A szebbnél-szebb képekért csinos összegek érkeztek a házhoz. A nagy diófáskertben szép, üvegtelejű műtermet épített magának Szedres István úr; már a Maklár-comtesseket ott festette le, akik sokáig jártak a kis műterembe még azután is, mikor arczképeiket hazaküldte a szép, halvány festőművész. De hiába volt minden kacérság, minden áldozat, mert azt csak áldozatnak lehet nevezni, hogy a papagáj meg a pincsi képeiért is 500 forintot fizettek a comtessek. De a festő még mindig dudol-gatta magában:

„Keresem a boldogságom,
Hej, de sehol sem találok!”

A festőművész hazaérkezése előtt tizenöt évvel született Benkei Margitka. — Igaza volt a doktornak: a kis leány beteg sem volt soha. Hogy aztán mily gyönyörűséges leány lett belőle: festő képzelete, költő tolla képtelen lenne azokat a bájokat hiven

— Szép cigányleány. —

visszatükrözni, melyeket a Teremtő reá halmozott. Testben, lélekben tökéletes volt,

Még nem kapta meg az első hosszuruhát; szívében, mint zárt rózsabimbóban, aludt még minden sejtő érzelem. De mégis egyszer, egy bűvös-bájos alkonyon a kastély taván csónakázva, meghallott egy mélabús nőt; szép, erőteljes baritonhangú férfi énekelte valahol a domboldalon, amint a Benkei-kastélyt rajzolta vázlatos könyvébe:

„Keresem a boldogságom,
Hej, de sehol sem találok!”

... A kis Margit, a tündérszép gyermek, hófehér párnáján még álmában is dudol-gatta azt a különös dalt.

Miért oly törekeny, miért oly gyenge az emberi test, miért nincs benne több ellentálló erő és képesség, hogy tudna harcolni az idő viszontagságaival, legyőzni az orvul támadó betegségeket? Az a drága gyermek, az a gyönyörű leányka, kinek száz évet

jósolt a házi doktor, utolsó óráit él már: tizenhatéves korában meg kell halnia...

Ki irhatná le a szerencsétlen szülők mérhetetlen fájdalmát? A kincs nem segít, a fohász, az ima nem tartja itt többé a szeretett, kedves leányt: meghalt; — soha be nem hegedő sebet, soha el nem múló fájdalmat hagyva maga után szülőinek szívében.

Ah, oly féltő gonddal szeretették, oly önző ragaszkodással vették körül, hogy még a festőtől is irigyelték volna azt a boldogságot, hogy Margitot lefesthesse; így nem maradt utána egyéb bánatos szülei számára, néhány élettelen fényképnél.

Az öreg Teréz szakácsné oda tipegett a félig önkívületben lévő anyához:

— Nagyságos Asszonyom! Jó lenne elhivatni a Szedres kovács fiát, hogy lefesse a mi drága halottunkat.

A bánatos anya beleegyezőleg bólintott. Pár óra mulva ott ült a ravatallal szemben a művész, hangtalanul nézve azt a megsemmisülésnek indult Isten remekét. A művész lelkének teremtő ereje van; ó, de életel abba a kimondhatatlanul szép testbe csak Isten tudna újra lehelni. — Manapság nem történnek már esodák!

Szedres István, amint elkészítette a halotról vázolt képet, hazaküldte a vigasztalhatatlan szülőknél, kik minden idejüket elhalt leánykájuk szobájában, a remek festmény előtt töltötték el. A festő pedig bezárkózott a kis műterembe és festett lázasan. Néha-néha halk magánbeszéddel szakította meg munkáját.

— Megtaláltam már a boldogságomat, meg a régen keresett *eszményemet* is! De miért vitték el tőlem olyan hamar?... És festette az *eszményt*: a kedves, angyali arcot, százféle alakban...

Az *eszmény* nem ébredt fel, az *eszmény* halva volt már... és a festő egy reggelen felgyújtotta a műtermében felhalmozott kincseket. A tűzből kirohanva, szívéhez szorította a halott *eszményképét* s örvongve kiabálta:

— Megtaláltam már a boldogságomat, csak az *eszményemet* vitték el tőlem; — ó, adjátok vissza, jó emberek!!

... Benkei Dávid meghallotta a szegény Szedres kovácsék szerencsétlenségét. Bánatos felesége örömmel beleegyezett, hogy az egész családot oda vegyék magukhoz.

Nem is volt okuk megbánni ezt a szép tettüket soha, mert a jól nevelt, szép kis leányka, a sokszorosan megpróbált szülők szívébe kedves őszi verőfényt varázszolt. A közös bánat és fájdalom pedig szorosan összefűzte a két családot. Kijutott a könnyekből mindennap mindnyájuknak, mikor a szép, halvány fiatal ember zavaros tekintettel közeledve a kastély felé, holt *eszményének* képét szívéhez szorítva, zokogó hangon dalol-gatta azt a mélabús nőt:

„Keresem a boldogságom,
Hej, de sehol sem találok!
El van az már rég temetve —
Kakukkfűves temetőbe!”

Ilyenkor mindig nehéz könnyek gördültek végig a bánatos arczokon és a szívekben önkéntelenül is az az érzés vert tanyát, hogy minél nagyobb gyöngédséggel, szeretettel igyekeznek egymásnak fájdalmait enyhíteni; mi aztán idővel sikerült is. Kivált mikor a szegény örült művész odajutott az ő *eszményéhez* pihenni a „kakukkfűves temetőbe.”

A „vörös doktor“.

Irta: **Kollár Katinka.**

(Pályamunka.)

Hangos, fuldokló zokogás hallatszott a fehérre meszelt kis kápolna félig nyitott ajtaján ki, majd egy esdő, könyörgő hang:

Istenem! Mentsd meg őt, add őt nekem!...

A büszke és szép Virágosy Margit ezalatt teljesen megtörve, fehéren, bágyadtan, mint egy letépett kis gyöngyvirág, pihent csipkés párnái közt. Olyan vészjósló, száraz köhécselés tört ki néha belőle, mely rózsaszín-lázás pirt varázsolt arczára. Oly szép, oly bájos volt még betegségében is.

Édesanyja arczáról, — ki ott ült ágya mellett, mely fájdalom tükrözött le; az ő szerető anyai szíve bizonyára sejtette egyetlen gyermeke veszélyes állapotát, bár az orvosok reményt fűztek felgyógyulásához, csak egy nem, aki érezte, tudta, hogy itt az orvosi tudomány rég kudarcot vallott, itt egyedül csak isteni kéz beavatkozása tehet csodát, mentheti meg az életnek.

És ez az egy épp most hagyta el özvegy Virágosyné szép urilakát s nagynehezen visszafojtva kitérni készülő könyűit, a kastély átellenében levő kis kápolnába menekült a kíváncsi szemek elől, s ott elhagyta ereje, összeroskadt fájdalomának nagy súlya alatt az erőteljes fiatal orvos.

— Istenem! Mentsd meg őt, add őt nekem!... Mennyi, de mennyi fájdalom, kétségbeesés, esdeklés rejlett e néhány szóban!

Átkozta saját orvosi tudományát, mely nem volt oly tökéletes, hogy megmenthette volna az imádott leány életét, zúgolódott a többiek tudománya ellen, mert nem tudják megmenteni azokat! Oh, hol a segítség? Mindenható Isten, tégy csodát, mentsd meg őt, mentsd meg!

De a vigasztaló ígélet csak nem jött, a kápolna ünnepélyes esendjét egyedül az előtte csergedező kis patak halk locsogása zavarta meg, mely lassan surrant tova a nefelejcekkal gazdagon díszített medrében.

* * *

Az éj elmúlt anélkül, hogy Karsay Gusztávnak egy csepp álmom jött volna szemére. Forró láz gyötörte egész éjen át s a közelmúlt vonult el szeméi előtt, a mai napig. Mennyi keserű nap! Hat éve, hogy ide került ebbe a vadregényes kis faluba s azóta Virágosyék háziorvosa. Mint ígézte meg első találkozásra a bájos Margit s mily hidegen, büszkén bánt el vele ez. Mennyi gúnyt üzött belőle, mint nevezte el „vörös doktornak“. Mennyi keserű csepp, melyet apró adagokban kellett lenyelnie s mégis mily szívesen áldozná saját életét, hogy az övét megmenthesse.

Aztán mint ismerkedett meg Margit Darvay gróffal, ki Margit szerelmét oly gyorsan megnyerte s épp oly gyorsan oszlott el a gróf nagy szerelme, midőn kerülő utakon megtudta, hogy a Virágosy-féle birtokot nagy adósságok terhelik. Azóta aztán Margit megtört, betegeskedni kezdett s hol van ma? ... A sir szélén... csak egy lépés... és én örökre elvesztém őt!!

* * *

Csodaszép májusi reggel volt. A nyitott ablakon át behallatszott a madárkak csiesergése, a lég enyhe és balzsamos volt, telve édes virágillattal. Az ablakpárkányon viruló szegfűket méhecskék döngicsélték körül, az ég legszebszínű kék köntösét ölté magára,

melyet gazdagon aranyozott a ragyogó napsugár, mely a kék égről odatévedt Margit selyem takarójára, ki azt jóleső érzéssel látszott élvezni.

— Karsay nemes jellemét — mondá Margit édesanyjához — igazán csak betegségemben tanultam megismerni. Mily bohó voltam, szépségben, rangban keresni a boldogságot. Im, mit nyertem vele, csaknem életembe került! Gusztáv jelleme úgy tündököl előttem most már, mint a ragyogó, tiszta napsugár. Hogy is tudtam oly kegyetlen lenni vele szemben?! Az igaz, hogy nem szép, de jósága, kellemes modora, nemes jelleme messze túlragyogják a legnagyobb szépséget is, ő előttem a világ legtökéletesebb embere.

E pillanatban az orvost jelenté a szobaleány. Karsay sápadt arczezal, támoalgó léptekkel közeledett a beteghez és hogyléte felől kérdezősködött.

Margit egész jókedvűen mondá el, hogy igen jól érzi magát s hogy az enyhe, balzsamos lég csodás hatással van rá. — Gusztáv, édes Gusztáv, foglaljon helyet

—••• Séta a fürdőben. •••—

itt közel hozzám, — mondá lány hangon, mint ahogy még soha. A fiatal orvos meglepetve tekintett Margitra, igen, édes Gusztáv, — mondá tovább, — nekem csak betegségemben volt alkalmam megismerni az ön nemes lelkét s én ezt a legnemesebb lelket eltasztám magamtól, mondja: meg tud-e bocsátani?

— Oh, Margit! szerettem-e valaha, ha nem volna számára bocsánatom, de tudtam volna-e önre egy perczig is neheztelni. Jól tudja, hogy nem! — Nyujtsa tehát kezét, végtelen boldoggá tett e kijelentésével; — nézze, mily ragyogó tavaszi nap van, minden örül az életnek, örvendjünk mi is, most már csak egyre kérem, mentsen meg, édes jó Gusztáv, mentsen meg most már — önmagának.

— Margit! egyetlen, imádott Margit! — suttopta Karsay zokogva, — tehát lehet egy csepp reményem, hogy enyém lesz? ... s odaborult ágya mellé a szőnyegre, gyöngéden esókolva a hófehér kis kezét.

— Igen, édes Gusztáv, az öné, egyedül az öné és senki másé soha!

— Tehát tudja csak egy cseppet is szeretni azt a

csunya „vörös doktort?“ ... Mondja, oh mondja ki ezt az üdvözítő két szót!

— Igen, nagyon szeretem ezt a szöke doktort, mert a lelke, a jelleme az hófehér.

— Tehát végre mégis az enyém lesz. Ezt a nagy boldogságot nem bírom el, édes jó Margitom, ez nem is lehetséges, kérem ismétlje még egyszer, — mert nem hiszek saját füleimnek, — enyém lesz? ...

— A tied, édes Gusztáv, örökre ... örök ... itt nehéz köhögés fojtá el hangját, köhögött nagyon, míg egy kis vérsugár tört elő a félig nyitott halvány ajkak közül, aztán a szép fej visszahanyatlott s azok a bűvös, lelkes szemek lezárdtak örökre ... örökre ...

* * *

A fehérre meszelt kápolna ragyogó bádognya messze csillámlott a rázóznló napsugártól, kis harangjának csengő-bongó, kellemes hangja összevegyült a tovasurruló balzsamos léggel és szállt messze, messze, míg gyenge hangja megtört, megcsuklott és mint egy gyenge lehelet eltűnt, széteszlott a nagy légkörben.

A nő hivatása a házasságban.

Irta: **Dessewffy Arisztid.**

(Vége.)

Me, így irt gróf Nikó Imre a magyar nőkhöz 1860-ban. És szava nem is maradt egészen a pusztában elkiáltott szó; egy évvel később, 1861-ben, mint tudjuk, a nők hazafiságból babos-kelmében jártak s csak honi szövötteket vásároltak.

Fájdalom, rövid tartamu szalmaláng volt e buzgalmas törekvés, hogy utóbb, az alkotmányos aera bekövetkeztekor — mintegy a nélkülözötteket kipótolandók, — évről-évre mindinkább meghódoljanak Páris és a külföld folyton váltakozó divatos szeszélyeinek.

Jelen korunkban valósággal kóros tünetté vált a fennhéjzás. Nemesak a ruházatra, a toiletteere nézve, hanem minden más tekintetben is, napról-napra nagyobodó, hogy ne mondjam: ijesztő mérveket ölt a fényűzés és a nagyzás hóbortja.

Tülesik e kis munka keretén ezen folytonosságú társadalmi kérdést bővebben fejtegetni; röviden csupán annyit kívánunk megjegyezni, első sorban a fényűzésre, hogy az csakis kiterjedt, virágzó iparral, magas, lendületes kereskedelemmel s különféle egyéb: segélyforrásokkal bíró gazdag és hatalmas államokban, minők pl. Franciaország és Anglia lehet helyén; nekünk, magyaroknak, azonban hazafias kötelességünk kísértéseinek lehetőleg ellenállani és józan takarékosággal és igyekezettel vagyonunkat nemesak összetartani, de növelni, nagyobbítani, mert az egyesek jóléte és gyarapodása teszi vagyonossá, virágzóvá magát az államot s hatalmasá a nemzetet. És ez komoly gondolkozásu, családját és hazáját szerető embernek és nőnek nem is esik terhére, mert hiszi, reméli, tudja, hogy kevés önmeztagadásért bő jutalmat nyer törekvése sikerében.

A látszatra pedig csak hiu és közönséges emberek fektetnek fősulyt.

A nőknél azonban mégis gyakran, anélkül, hogy alapjában rosszak volnának, végzetes szenvedélylyé női ki magát a pipere, a divatnak való hódolás. Olykor egy-egy ártatlannak látszó szeszély szüli azt, melynek semmi nagyobb jelentőséget nem tulajdonítanak, csak

hogy aztán nem egyszer egész lánczolata a szeszélyeknek következik. Olyan a divat utáni rajongás, mint a játék, ha megszoktuk, nem tudunk róla lemondani s végre is annyira rabjává leszünk, hogy semmi áldozattól nem rettenünk többé vissza.

A divat, e szeszélyes lény, — írja dr. Sikor József: „A nők előnyei“ művében, — úgy jelenik meg a társadalomban, hogy még csak származását is ritkán tudjuk meg, mindig uj és uj alakban, örökké ifjan és mindig tele szeszélylyel, a józan ész és célszerűséget teljesen megvető negéddel uralg és szegénnyt úgy, mint gazdagot, magával ragad. Meghordozza a világot egy kis ideig, azután eltűnik úgy, hogy többé vissza se térjen és helyébe uj alak lép, épp oly észszerütlen, épp oly nagyhatalmu, mint elődje volt, ki uj törvényeket diktál és elődjének szokásait mindig megveti, amit a szépnék hirdetett, ez elvetendőnek tartja. Nem is küzdünk ellene, erőinket nem pazaroljuk ily meddő harcra, de nem lehet elhallgatni azon fonákságot, mi a divat neve alatt az egészség rovására történik. Ilyenek a nőknél a hamis hajak, vállfűzők és az uszályok. A hamis haját viseli az is, kinek a természet legdusabb hajzatot adott, mert divat az, hogy a fön, háromszor annyi haj legyen, mint amennyit a természet egy embernek a legpazarabb bőkezűséggel adhat. Innét a fő folytonos melegsége és meggátolt kipárolgása folytán a sok főfájás és agyi vérbőség, innét a hajak kihullása.

A vállfűzők az emésztés szerveit nyomás és helybeli eltávolítás által egészen tönkreteszik, úgy, hogy innen magyarázható meg oly sok fiatal nőnek tömérdek baja, innen van, hogy a virágzás rövid korszaka után oly soknál rohamos hervadás és halál áll be. A természet meghatározta szigoruan azon tért, amelyet minden szervnek elfoglalnia kell, ha e ténnyel meztagsztatik tőle, elpusztul a szerv, de elpusztul vele az egyén is.

Mindezeknél fogva, hazám szép neme, fogadd meg gróf Mikó Imre fennebb idézett izléseit, s igyekezzél a természethez lehetőleg visszatérni, mert bizonyára mi sem diszit szebben, mint a nemes egyszerűség.

A divat hóbortos szeszélyei és kísértései ellen pedig véd szivedbe nagy Széchényink aranyszavát, mely szerint: „Az embernek legékesebb tulajdona a szép lélek, s csak az, s nem egyéb határozza el valódi becsét.“

JÁROK, JÁROK ...

Járok, járok kopár mezőn,
Virágtalan réten:
Mintha ide volna írva
Az én egész éltém!

Távolról a dalos erdő,
Lombos erdő int még:
Beh kár, hogy az öröm tőlem
Ily távol van mindég!

BÉKÉNYI ORION.

FOGADÁS SZÍVEKRE.

Regény.)

Irtta: **Lónyay Margit.**

(17.)

VI. Nász, rendőri felügyelet mellett.

Elza levelének másodszeri elolvasása után még párszor fel s alá járt, aztán magában morogva: lássuk most már, mit ír e leányszöktető urfi, felvette s felbontotta Kardoss levelét.

Az egész levél e pár sorból állott:

Nagyságos uram!

Midőn ön e soraimat olvassa, én fogoly vagyok. Fogoly azért, mert imádvá szeretem azt a nőt, aki nélkül élni nem kívánok, nem tudok. Számítottam arra, hogy ha eltávolítom őt öntől, atyai szive meglágyul s beleegyezik szívünk frigyébe, de tévedtem. Most nyílt férfiassággal ismerem be hibámat s kérem bocsánatát azzal, tegyen boldoggá két egymásért dobogó keblet, két egymás nélkül élni képtelen lényt!

Tisztelője

Kardoss Géza,
huszárfőhadnagy.

Sajátságos jelenség, de tény, hogy az ifju e nyílt férfias pár sora sokkal nagyobb benyomást tett az apára, mint talán maga a főhadnagy azt remélte. A büszke, az öntudatos férfiúnak jól esett e nyílt, férfias hang, s talán éppen azért, mert nem volt e hang meghunyászkodó és a levél minden sorából férfias önérzet sugárzott vissza, hatott az apára, ki aztán letéve a levelet, folytatá sétáját és morgá magában: Nem, nem, ma még nem adok választ, aludjunk egyet a dologra, holnap elég idő lesz válaszolni. Igen, holnap válaszolni fogok, de nem mindanégy, hanem csak két levélre, a főkapitány és az ezredes levelére írok választ; — hogy milyen legyen az a válasz, azt majd meglátom, ha egyet aludtam már a dologra. A leányszöktető urfi azonban és az atyjától megszökött leány nem fog tőlem választ olvasni.

Amiként elhatározta, ugysis tett az ügyvéd, aludt egyet a dologra.

* * *

Negyednapra a székesfővárosi rendőrfőkapitány következő tartalmu levelet kapta kiskéri Nagy Aladár ügyvédtől:

Nagyságos főkapitány ur!

Mindenekelőtt fogadja legszívesebben köszönetemet azon előzékeny és eredményes intézkedéséért, melyet távirati kérelmem folytán kifejtteni kegyeskedett, másodsorban pedig hálás köszönetemet azon sok s családom iránt meglepően szívélyes részvéteért, melyet tanusít levelében. Higgadtan átgondoltam szives soraiban, hálátlan leányom érdekében írt sorait s megvallom, nem csekély befolyással voltak azok az én elhatározásomra, melyet a következőkben vagyok bátor önnel tudatni. Semmi körülmények között sem engedhetem meg azt, hogy hálátlan leányom, ki az apai házból megszökött, abba mint leány többé lábait betegye, de főkapitány urnak levelében kifejtett nyomatékos indokai alapján, nem vagyok idegen arra, hogyha leányom elszöktetője, az elszöktetett leánynyal, mint törvényes egyesült férj és feleség visszatérnek, elfogadjam őket házamban gyermekeimként; megjegyzem azonban, hogy e házasságkötést csak úgy és akkor fogom az én nézeteimhez mér-

ten törvényszerűleg kötöttnek tekinteni, ha e házasság megkötésénél ön, nagyságos főkapitány ur, kit erre tisztelettel felkérek, vagy az ön gátoltatása esetén az ön által megbizandó egyik rendőrtisztviselő lesz jelen, mint tanu. Hasonló tartalmu levelet intéztem mai napon a huszárezred parancsnokságához is, kijelentettem az ezredes urnak is, hogy csak akkor tekintem az esetleges házasságkötést érvényesnek, ha az ő, vagy esetleg általa kiküldendő tiszt, az ön által kirendelendő rendőrtiszttel együtt lesz jelen a házasság kötésénél, mint tanu. Kérem e levelemet hálátlan leányommal közölni, az ezredes urat is felkértem, levelemet a leányszöktető főhadnaggyal közölje.

Ha ily módon, ily felügyelet mellett lesz a házasság megkötve, s azt a jelenlevő katonai és rendőri tiszturak írásos bizonyítványukkal igazolják, azzal a szökevények, mint férj és feleség visszatérhetnek, ellenkező esetben sohasem léphetik át házam küszöbét.

Teljes tisztelettel

kiskéri Nagy Aladár,
ügyvéd és földbirtokos.

Miként a főkapitánynak megírta az ügyvéd, csakugyan írt az hasonló tartalmu levelet Kardoss ezredesének is.

A főkapitány Elzával, az ezredes a főhadnaggyal azonnal közölte a levél tartalmát.

(Folytatása következik.)

Csevegés a „Zöld szalon“-ban.

Gyorsan leülni, kedveseim! Van most miről tereferélni. Az a hóbotos Ámorka megunta a középosztályok közötti futkosást, most a koronák, trónusok körül settenkedik.

A legérdekesebb regényeket az élet írja és bizony Ámor játssza mindenütt az intrikust.

Csak nemrég meséltük el az ólomlábu főhercegnővé lett grófkisasszony meséjét, azelőtt nem sokkal egy trónra és koronára kiszemelt szép asszonyt vezetett Ámorka egy gróf karjaiba és most egy istentelenül csintalan komédiát rögtönöz előttünk a világ tényleges színpadán ez a pajzán, nyilas Istenke.

Sándor, szerb király, elvesz egy polgári származásu nőt.

Hogy polgári, az még hagyján, de özvegyasszony.

Hogy özvegyasszony, az még hagyján, de tizenhárom évvel hamarabb látott napvilágot Sándor királynál.

Hogy idősebb tizenhárom évvel, az még hagyján, de öt év óta hűségesen fogadja Sándor hűségét...

Sőt, hogy öt év óta hűséges a hűségeshez, ez is hagyján, de ezelőtt Sándor király apjával, Milánnal... Eh! de ezt csak a gonosznyelvű szerb kávéénikék mesélik.

(És ha így van, amint van, és ha Sándor nem tágit is — apjával és az országgal daczolva — oltárhoz vezeti az ő drága Draga Masinnéját, ez csak azt jelenti, hogy Ámorka az ő apró kacsoival játszó könnyedséggel tudja eltépni a családi tekintély, a hatalom, az irigység, a népszerűség bilincseit és a vasnál is erősebb anyagból szövö ama bizonyos misztikus fonalat, melylyel láthatatlanul összeköti az egymást szeretők szíveit.

Mikor Ámor illetén hatalma előtt koronákat látunk meghajolni, akkor a kor ridegitő realizmusa alól át-

esillámlik a pirkadó idealizmus ébredő, jólesően hevítő sugára.

Mert a társadalmi felfogások életnézletek irányítói mindenkoron a női szív hatalmára vezethetők vissza.

Az anyák szívei a társadalomnak lelkiismeretét, a szerető hitvesek szívei a társadalomnak irányítóját jelentik mindenkoron.

Mi nem nézzük a szerbek szemüvegén át Ámor stiklijét. Ott jobb szerettek volna egy vérbeli főhercegnőt, talán egyesek egy polgári leányt, ha Sándor elveszen; sőt többen azt mondják, hogy ám venne el bárkit, csak éppen ezt a hölgyet nem; akinek multja vagyon, aki a férjért megharagudott a feleséggel és akiért most az apa megharagszik fiával.

Milán azt mondja, hogy ő csak a koronát engedte át fiának; Sándor pedig azt mondja . . . azaz nem mond semmit, mert elbódulva a régi asszony szerelemittas szemének bűvös hatásu tekintetétől, csak azt lesi, amit ez neki int s csak azt teszi, amit ez neki szuggerál.

Szuggerál?

A kávéenikék azt is csevegik, hogy Sándor szuggerálás hatása alatt félig öntudatlan állapotban egy bordóvörössel áthuzott falazatu boudoire titokzatos félhomályban írta alá proklamációját az eljegyzéséről és mikor reggel felébredt . . .

De ki hallgat a tere-ferére. Csak egy ebből bizonyos, hogy az élet a legjobb regényíró és Ámor a legügyesebb intrikus.

Viszontlátásra! Pá!

Matyi.

SZÍNHÁZ.

Kisfaludy-színház. Annyi baja még egy színháznak sem volt, mint az Ó-Budán lévő *Kisfaludy-színháznak*. Hossza időn keresztül a szubvenzió megadásának kérdése okozott némi aggodalmat, most pedig az *Uránia-színházban* való működhetése iránt merültek fel akadályok. *Kövesy Albert*, a Kisfaludy-színház derék igazgatója, tudvalevőleg *ezerötszáz forintot* fizetett az Uránia-színház igazgatóságának azért, hogy társulatával egy hónapig ott játszassék. Ámde a fővárosi tűzrendészeti bizottság nem találván megengedhetőnek az ottani működést, az előadásokat beszüntette. Ekkor harezias vita keletkezett a főváros és rendőrség között, mert utóbbi megadta az engedélyt, de a főváros az engedélyadásra a rendőrséget illetékesnek nem tartván, megvonta az engedélyt. A vita vége mégis csak az lett, hogy *csékélyebb módosítással* megadatott az engedély. És *Kövesy* társulata most játszhatik addig, amíg a *főváros jókedvében* lesz . . .

A nyári szezonnak két kasszadarabja van: *Millöcker* bájos operettje: „*A viceadmírális*” és *Goldfadennek* gyönyörű zsidó daljátéka: „*A csodaember*” (Rabbi Joselmann). Mindkét darab már jubilált, ami kétségtelen bizonyítékát adta a sikernek. Ehhez a sikerhez, természetesen az előadók is hozzájárultak. Az operettben *Kövesyné* aratta a legnagyobb sikert Sybillina szerepében. *Aradi Aranka*, az operett-szubrettprimadonna, szintén fényes tehetségének adta tanujelét Serafina-szerepében s *Hódossy Jolán*, aki még csak az idén végezte a színésziskolát, mint az árva Gilda tünt ki mélyérezésű hangjával és ügyes játékával. A férfiak közül *Toronyi Gyula*, *Juhász* és *Kovács Sándor* a legjelesebb tagjai az operett-társulatnak. A daljátékban elért sikernek oroszlanrésze *Szekely Gyulát* illeti, aki a czim szerepben emelkedett ki rendkívül meleg és hatalmas baritonjával. Szimpatikus a megjelenése és mesterkéletlen a játéka. *Aradi Aranka*, a menyasszony, ebben is kitüntette magát. *Almássy Endre* (Ulrich lovag) a legjobb drámai színészek közé tartozik. *Juhász* kitűnő komikusnak s *Kovács Sándor* kifogástalan intrikusnak bizonyult a daljátékban. Általában véve, *Kövesynek* olyan jeles társulata van az

idén, hogy velük nemcsak Ó-Budán, hanem valamelyik pesti színházban is működhetnek. *Kövesy* direktor méltán veheti ki részét abból a sikerből, melyet mostanában arat.

Bokody Antal szintársulata az idén is Ó-Budavárán működik régi, ösmert kitűnő társulatával. — *Bokody* igazgatóról tudjuk, hogy egyike a legjobb és legértelmesebb jellemzőszíneknek és ha azt mondjuk róla, hogy *tökéletes* színész és igazgató, akkor elmondtuk azt, ami *Bokodyt* megilleti. Ó-Budavára színpadán csak egyfelvonásos vigjátékokat és bohózatokat adnak elő, de ezekben aztán kitűnnek valamennyien. — „*A két süket*”-ben az igazgatón kívül, *Lángh Jenő* kacagtatja meg a publikumot az ő egészséges, ötletes humorával. Olyan humora van, aminő igen kevés komikusnak. *Margittay Gyula*, aki a második süketet adja, kitűnő színész; játéka elegáns, organuma kellemes és erős. Ebben a darabban jelentékenyebb szerepe még *Mohai Adélnak* van, aki, bár kezdő színésznő, mégis verve-vel és temperamentummal játszik; kevés idő mulva a legjobb szende válik belőle. A „*Gyilkosság a vasúti állomáson*” című bohózatban *Lány Ilona*, *Heltai Nándor*, *Farkas Béla* s *Perczel Oszkár* játszanak. Együkükre sem lehetne külön mondani, hogy a *legjobb*, mert egyik olyan *legjobb*, mint a másik. *Perczel Oszkár*, aki még csak ifjonez színész, határozott tehetség. — A „*Kényes megbizás*”-ban *Fehér Laura* adja tanujelét fényes tehetségének és melléje sorakozik *Mohai Adél* és *Heltai Nándor*. — „*Fipsz*”-ben *Chatry Ferencz*, *Chatryné*, *Szalóky Dezső*, *Perczel Oszkár* és *Mohai Adél* jeleskednek, megosztva maguk között a szép sikert, melyet külön-külön és együttesen megérdemelnek. Hogy ki legyen egészítve a jeles társulat, említsük meg *Bethleni Lászlót*, a mélyérezésű, széphangu baritonistát, *Tóth Lajost* és *Takáts Mariskát*, az ügyes szubrettet. Röviden szólva: *Bokody Antal* rászolgál a nagy közönség tetszésére. (m. e.)

KÉPEINKHEZ.

Az üldözöttek. Szerette . . . gögös apja kikoszorázta . . . — megszöktette a leányt. Ez a regénye dióhéjban az üldözött párnak. A gögös mágnás fegyverbe vezényli várőrségét és szigorú rendeletet ad ki: megkeríteni a szökevény párt, ha lehet, élve, ha nem, még halva is. És most üldözik őket életre-halálra, akiknek egyedüli bűnük, hogy van érző szívéjük és ezek harmónikusan dobognak. Egy rokonnál találtak fedelmet és most ablakuk alatt vonulnak el a kopók. Ha neszt véve, reájuk törnek, akkor . . . akkor — el vannak inkább arra szánva — egyesülnek a halálban.

Séta a fürdőben. Eladó leányokkal fürdőhelyre egészségi szempontból menni kell. Mert a mamák szerint, igen egészséges dolog, jól férjhez adni a leányt és erre igen alkalmas hely a fürdő. Tudják ezt az aranyifjak és szintén fürdőkre mennek halászni „aranyhalakra”. Este azután összebujnak sétaközben a barátok és meggyónják egymásnak, hogy ki „pedzi már”.

A SZERKESZTŐ POSTÁJA.

N. H. grófné. Tévedtek, mert *D'Amant Leó* magyar ember, csupán a neve idegen hangzású. A „*Görög rabszolga*” betétdala, amelyet *Hegyi Aranka* énekel oly nagy hatással (címe: „*Ki engem akar feleségül*”), ez is az ő szerzeménye, meg is jelent külön kiadásban, eddig már 8 kiadás kelt el belőle; csodáljuk, hogy ezt nem tudták. *D'Amant Leó* egyike a legproductívabb zeneszerzőknek, száznál több a száma a megjelent és közkézen forgó szerzeményeinek. Több operettet, bohózatot és balettet írt. Utóbbiakból egyet felvett az Opera is jövő évi műsorába. — **Hanusz.** Válogatunk belőlük. — **Bre . . . Henrikné.** Igen ügyes, kedves, de oly iczi-piczi. Kérünk hasonló jó, — hosszabbat. Pá! — **Gyula.** „*A vörös siphás*”-ban van nyoma a tehetségnek. Próbálkozzék újra és ne kedvetlenítse el, ha az első nem lát is nyomdafestéket. (Folytatása a borítékon.)

Europa, irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, VI., Ó utca 12.